

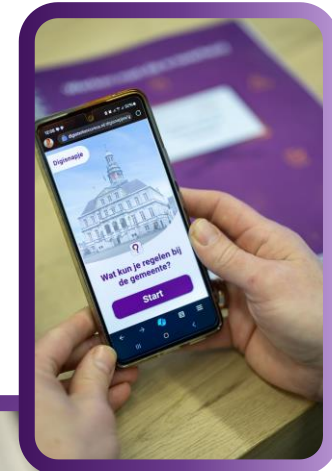
Handreiking Digisterker binnen Detentie:

Tips voor een soepele uitvoering

Inhoudsopgave

- ▶ Inleiding
- ▶ Aandacht voor Digisterker: een ambassadeur
- ▶ Digisterker uitvoeren: door wie?
- ▶ Vorm van het aanbod
- ▶ Werving deelnemers
- ▶ Richting vrijlating
- ▶ Tot slot

Inleiding

Ben je op zoek naar manieren om het lesprogramma Digisterker effectief te integreren binnen jouw Penitentiaire Inrichting (PI)? In dit document vind je volop inspiratie en praktische tips om het programma succesvol toe te passen in de detentieomgeving.

Digisterker: Digitale vaardigheden voor gedetineerden

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) biedt het lesprogramma ‘Digisterker - Werken met de digitale overheid’ aan gedetineerden aan. Met dit programma leren de gedetineerden hoe ze met de digitale overheid kunnen werken, wat hen helpt bij een betere voorbereiding op hun terugkeer in de samenleving en ondersteunt bij hun re-integratie. Het lesprogramma kan worden geïntegreerd in onderwijs, bibliotheken, re-integratiecentra (RIC) of een combinatie hiervan.

Wat is het belang van het volgen van het lesprogramma ‘Digisterker - Werken met de digitale overheid’?

Veel gedetineerden hebben beperkte taal- en/of digitale vaardigheden, waardoor het lastig is om online hun zaken te regelen én zich goed voor te bereiden op hun re-integratie. Geringe ervaring met overheidswebsites en onbekendheid met de benodigde instanties bemoeilijkt een succesvolle terugkeer in de samenleving. Daarom is het van belang om gedetineerden tijdens hun detentie digitale vaardigheden bij te brengen en hun te leren omgaan met de digitale overheid.

Lees verder en ontdek manieren om met Digisterker bij te dragen aan de digitale vaardigheden en re-integratie van gedetineerden!

Aandacht voor Digisterker: een ambassadeur

Hoe zorg je ervoor dat er blijvend aandacht is voor het lesprogramma Digisterker en digitale vaardigheden binnen de hectiek van de PI? Stel een ambassadeur aan!

Deze persoon (ambassadeur) hoeft het lesprogramma niet zelf of alleen uit te voeren, maar kan **motiveren, organiseren en enthousiasmeren** en zo zorgen voor een succesvolle implementatie en voortzetting van het programma in de PI.

Samen met de Digisterker-docent(en) in de PI, kunnen de taken en verantwoordelijkheden gezamenlijk verdeeld worden.

- **Taakverdeling:** Spreek af wie wat wanneer doet: welke afdeling/personen zijn verantwoordelijk, welke vorm van uitvoering kies je, hoe vindt de werving plaats en welke gedetineerden worden benaderd.
- **Borgen:** Het is belangrijk om de kwaliteit en uitvoer van het lesprogramma goed te borgen, zodat het programma standhoudt. Maak afspraken en leg ze vast. Herinner elkaar aan de gemaakte afspraken.
- **Levend houden:** Bespreek het lesprogramma en de afspraken regelmatig in werkoverleggen. Hierdoor houd je het onderwerp 'levend'.

Aandacht voor Digisterker: een ambassadeur

Taken van een ambassadeur

- Zorgt voor kennis van het Digisterker lesprogramma en houdt deze up-to-date
- Meldt collega's/stagiaires/vrijwilligers aan voor de docententraining van Digisterker
- Geeft toegang tot het Digisterker lesprogramma digisterkercurcus.nl/detentie en geeft hiervoor de inloggegevens aan docenten
- Programmeert Digisterker-cursussen binnen de eigen PI, in afstemming met de Digisterker-docent(en)
- Zorgt met de Digisterker-docent voor actueel geprint lesmateriaal
- Zorgt voor continue aanwas van deelnemers

Tips

- ✓ Zie het belang van het Digisterker lesprogramma
- ✓ Blijf op de hoogte van ontwikkelingen rondom het lesprogramma
- ✓ Draag het lesprogramma breed uit binnen je organisatie en herhaal je boodschap
- ✓ Denk buiten de kaders en wees creatief

Aandacht voor Digisterker: een ambassadeur

Kerngebruiker vs ambassadeur

DJI werkt met kerngebruikers die aanspreekpunt zijn voor een deel van technische applicaties/apparaten in een PI. Zo zijn er ook Digisterker kerngebruikers. De rol van ambassadeur past bij de kerngebruiker.

Het kan zijn dat er in je PI een hele enthousiaste Digisterker-docent (zijnde geen kerngebruiker) is, die geschikt is als ambassadeur. Benoem deze persoon dan gerust tot ambassadeur Digisterker.

Digisterker uitvoeren: door wie?

Om als Digisterker ambassadeur en -docenten met elkaar te bepalen hoe je Digisterker uitvoert binnen de eigen PI, is het handig om te bepalen vanuit welke afdeling, door wie, waar en wanneer je dit gaat doen.

Welke afdeling

Het lesprogramma kan worden ingezet bij één van de volgende afdelingen: het onderwijs, de bibliotheek of het re-integratiecentrum. Maar de uitvoer kan ook in samenwerking tussen de afdelingen gedaan worden. Ter illustratie: de ene afdeling kan bijvoorbeeld de demo-omgeving van DigiD gebruiken om praktische vaardigheden te oefenen. Later kan een andere afdeling diverse hoofdstukken over DigiD aanbieden in de vorm van cursussen of workshops.

Door wie

Digisterker kan vanuit verschillende functies gegeven worden. Bijvoorbeeld: RIC-coördinator of -medewerker, onderwijzer, bibliothecaris, re-integratietrainer, stagiaire en/of vrijwilliger. Belangrijk voor het kunnen uitvoeren van Digisterker is, dat iemand de Digisterker-docententraining heeft gevolgd.

Digisterker uitvoeren: door wie?

Wanneer

De cursus of workshop kan op elk moment tijdens de detentieperiode gegeven worden. Voordelen van de verschillende momenten:

- **Begin detentie:** Iemand moet bij binnenkomst direct zaken regelen, ook met de digitale overheid. Het is handig de DigiD zo snel mogelijk (weer) actief te maken.
- **Gedurende detentie:** Naast dat er af en toe regelzaken zijn, blijft iemand zo ook op de hoogte van ontwikkelingen in de buitenwereld en houdt z'n digitale vaardigheden bij.
- **Einde detentie:** Ter voorbereiding van het leven buiten de PI moeten zaken geregeld worden. De opgedane kennis van een Digisterker-cursus aan het einde van de detentieperiode zit vers in het geheugen, zodat deze direct na de detentie kan worden toegepast.

Digisterker uitvoeren: door wie?

Rooster gedetineerde

In het dagprogramma van gedetineerden is er een beperkte hoeveelheid tijd voor educatieve programma's, maar er zijn mogelijkheden om ruimte te creëren voor Digisterker. Overweeg om het rooster te bekijken en te zien hoe je alsnog educatieve kansen kunt bieden. Denk hierbij aan het benutten van:

- Onderwijs, Re-integratie en Zingeving (ORZ)-uren
- Bibliotheek-uren

Huis van Bewaring

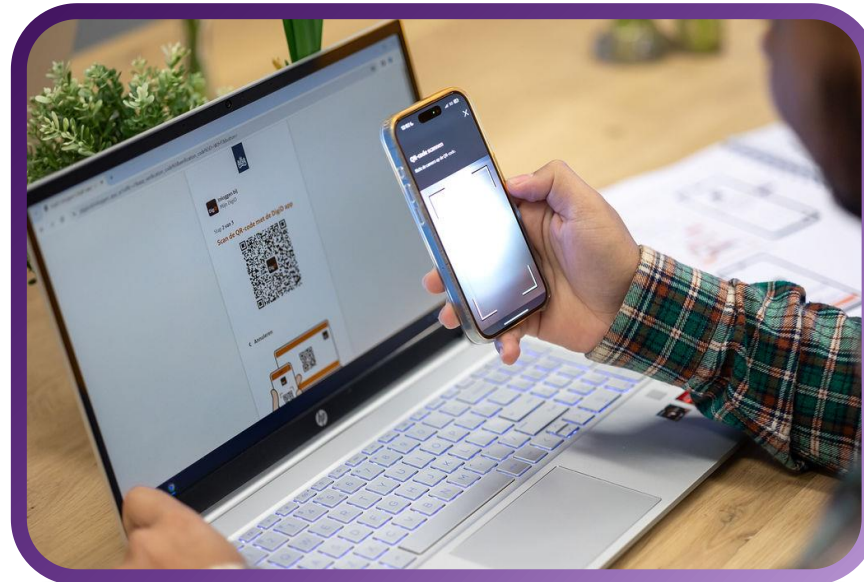
Gedetineerden in het Huis van Bewaring (HvB) hebben nog niet altijd duidelijkheid over hun straf en plaatsing en hebben soms beperkte tijd voor interventies zoals een Digisterker-cursus. Dit kan ertoe leiden dat medewerkers terughoudend zijn om Digisterker aan te bieden, of dat gedetineerden, als ze ervan hebben gehoord, minder gemotiveerd zijn om te beginnen. Desondanks is het waardevol om mogelijkheden te verkennen om Digisterker toegankelijk te maken en de motivatie van gedetineerden te vergroten, zelfs in deze fase van hun detentie.

Dit kan ook gelden voor andere doelgroepen, zoals bijvoorbeeld vreemdelingen in strafrecht (VRIS).

- Kijk voor inspiratie eens naar de verschillende vormen waarop je (onderdelen van) Digisterker kunt inzetten (zie [pagina 11](#)).
- Je kunt in het HvB het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en Digi-Taalhuis van de openbare bibliotheek promoten. Zodat de gedetineerde die onverwachts weer naar buiten gaat, zodoende weet waar hulp te krijgen is op gebied van de digitale overheid (zie het hoofdstuk [Richting vrijlating](#)).

Vorm van het aanbod

Gedetineerden kunnen verschillende leerbehoeften hebben. Daarnaast heb je ook te maken met praktische randvoorwaarden in je PI. Hoe zorg je er nu voor dat je een vorm kiest die passend is? Op de volgende pagina's zetten we een aantal opties op een rijtje. Je kunt hiermee variëren om te kijken wat het beste werkt.

Vorm van het aanbod

Welke vorm?

- 1. Cursus:** Digisterker is ontwikkeld om als cursus te geven. Je kunt kiezen uit de Standaardversie of de Mijn versie (een meer door jezelf samengestelde versie). Het voordeel van een cursus is dat iemand allerlei onderdelen van werken met de digitale overheidsdienstverlening leert en in een aantal bijeenkomsten achter elkaar oefent. Dit laatste is belangrijk om ervoor te zorgen dat het geleerde door herhaling beter onthouden wordt.
- 2. Workshop:** Het is mogelijk om de hoofdstukken uit de modules aan te bieden als losse workshop. Dit kun je doen als aanvulling op een cursus. Bijvoorbeeld: een hoofdstuk is nog niet aan bod gekomen en iemand heeft daar toch een leervraag over. Ook kun je een hoofdstuk aanbieden, aansluitend bij de actualiteit. Bijvoorbeeld: iemand moet z'n DigiD (opnieuw) aanvragen en activeren, of iemand wordt binnenkort vrijgelaten en moet een zorgverzekering afsluiten.
- 3. Zelfstudie:** Via 'Digisterker door doen' kan een gedetineerde op de IWJ zelf met het materiaal aan de slag gaan. Jij bent in de buurt om te helpen waar nodig. Door de hoofdstukken los te printen, kan een gedetineerde de opdrachten lezen vanaf papier en de opdrachten op de IWJ (op het scherm) maken. Dit wordt door gedetineerden soms als makkelijker ervaren.
- 4. Overige toepassingen:** Zet (delen van) het lesmateriaal breed in. Bijvoorbeeld:
 - Bij de uitleg/beantwoording van een vraag in het RIC
 - In aanvulling op bestaande trainingen/cursussen zoals:
 - Re-integratietrainingen: 'Aan de bak', 'Mijn geld goed geregeld' of 'Werk en Inkomen'.
 - Computervaardigheden
 - VCADeze lesmaterialen kunnen ook de verrijkende lesmaterialen zijn (zie het kader '[Verrijkende lesmaterialen en hulpmiddelen](#)').

Vorm van het aanbod

Groepsgewijs of individueel?

1. **Groep:** Je kunt Digisterker aan een groep gedetineerden aanbieden. Dit heeft meerdere voordelen: je bereikt meer gedetineerden gelijktijdig, ze kunnen van elkaar leren en zien dat ze niet alleen staan in hun uitdagingen. Bovendien bevordert het de sociale interactie en kan het een positieve, gezellige sfeer creëren.
2. **1-op-1:** Je kunt Digisterker ook 1-op-1 geven. Een voordeel hiervan is dat je meer maatwerk kunt leveren.

Tips

- ✓ Bied soms meer aan dan waarnaar iemand vraagt. Want iemand 'weet niet wat hij niet weet'.
- ✓ Stop eventueel een afdruk van de behandelde hoofdstukken in de re-integratiemap van de gedetineerde. Zo kan hij/zij een en ander nalezen.
- ✓ Voel je vrij om materialen in te zetten zoals het voor de gedetineerden in jouw PI past.

Vorm van het aanbod

Verrijkende lesmaterialen en hulpmiddelen

Er zijn diverse aanvullende materialen beschikbaar die kunnen helpen bij het verrijken en variëren van het lesaanbod of in aanvulling op ander aanbod binnen je PI.

- Praatplaten
- Digisnapjes
- Digiquiz
- Spellendoos
- Woordenlijsten anderstaligen
- Oefenomgevingen (oefenenmetdigid.nl)
- PowerPointpresentaties

Nog niet digitaal vaardig genoeg?

Is een gedetineerde nog niet voldoende digitaal basisvaardig? Laat degene eerst Klik&Tik onderdelen doen van Oefenen.nl. Zie de handreiking: [‘Van Klik en Tik naar Digisterker - Tips voor een soepele aansluiting’](#).

Naam van het aanbod

Het lesprogramma heet ‘Digisterker - Werken met de digitale overheid’. Het is alleen niet voor iedereen duidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Kies daarom gerust een andere naam, zoals:

- DigiD, wat kan ik ermee?
- Veilig omgaan met je DigiD
- Zie het document [‘Benamingen Digisterker- cursus’](#).

Maak er een feestje van!

Cursus afgerond? Workshop klaar? Vier dit! Maak er een feestje van. Het uitreiken van een certificaat werkt motiverend voor gedetineerden en heeft een aantrekkelijke werking op anderen.

Vorm van het aanbod

Beschikbaarheid docenten

In de Digisterker-docententraining is het advies om de cursus met twee docenten te geven. Dit in verband met de begeleiding aan een groepje deelnemers, maar ook om elkaar scherp te houden op de veiligheid en privacy bij het geven van de cursus.

Nu blijkt er niet altijd voldoende menskracht in de PI aanwezig te zijn om Digisterker binnen Detentie met twee docenten te geven. Wat kun je doen?

1. Kijk eens goed in je organisatie: is er nog een collega enthousiast te maken om het lesprogramma te geven en kan diegene tijd krijgen voor de uitvoering?
2. Lukt het niet met werknemers uit je organisatie, kijk dan naar stagiaires en/of vrijwilligers.
3. Wees verder praktisch en kijk wat je kunt doen binnen de mogelijkheden. Kun je niet twee mensen vrijmaken, voer het dan met één iemand uit.
4. Of zoek een samenwerking op met een lokale organisatie buiten jouw PI. Zie het [praktijkverhaal van PI Heerhugowaard](#).

Oplossingen voor kwesties gerelateerd aan techniek

1. **Beschikking over IWJ's:** Overleg met collega's van de afdeling waar de IWJ's staan en stem samen af over het gebruik van de IWJ's. Betrek hier eventueel je leidinggevende bij.
2. **Beschikking over mobiele telefoon:** Overleg met betreffende collega over het gebruik van de mobiele telefoon. Betrek hier eventueel je leidinggevende bij.
3. **Toegankelijkheid websites:** Websites die vanuit het lesprogramma Digisterker benaderd worden, staan op de white-list. Als dat niet zo is, geef dit door aan functioneel beheer van DJI. Overige technische problemen met de IWJ's kunnen ook gemeld worden bij functioneel beheer van DJI.

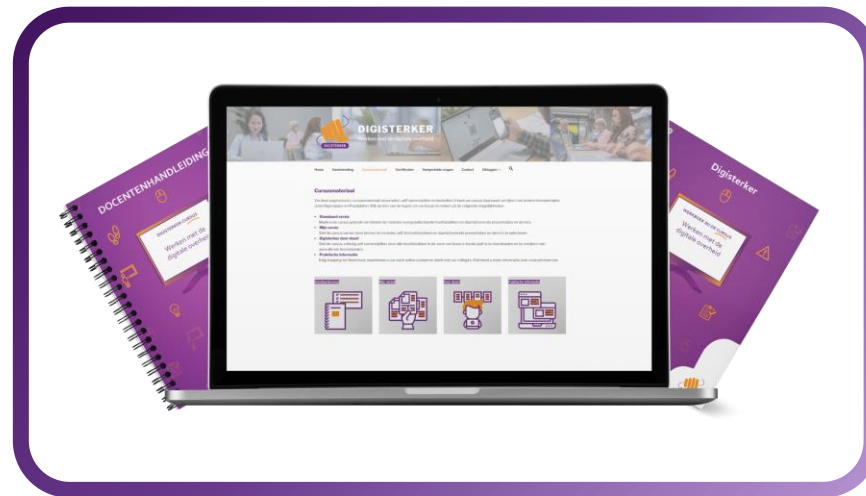
Werving deelnemers

Hoe krijg je gedetineerden zover om aan hun digitale vaardigheden te werken?

Gedetineerden komen niet zomaar op je Digisterker aanbod af. Belangrijk is dat een gedetineerde **weet** dat het aanbod er is en **gemotiveerd** raakt om deel te nemen. Wat kun je hiervoor doen?

Promotie van je Digisterker aanbod

Om je aanbod bekend te maken bij gedetineerden, kun je het promoten. Hiervoor is het handig om verschillende communicatiekanalen (gelijktijdig) in te zetten. Door de boodschap vaak te benoemen, benut je de kracht van de herhaling. Zie de volgende pagina voor een overzicht van de verschillende communicatiekanalen.

Werving deelnemers

Tips

- ✓ Vraag je lokale communicatieadviseur om mee te denken.
- ✓ Gebruik korte zinnen en afbeeldingen bij het opstellen van een communicatie uiting.

Promotie via interne offline en online communicatie

- PI-nieuwsbrief
- Re-integratiekrant
- Flyers/posters
- Kabelkrant (PI-net)

Promotie tijdens de integrale intake/voorlichting

- Benoem (zelf of via een collega) jullie Digisterker-aanbod tijdens voorlichting in de integrale intake periode.

Promotie bij RIC

- Het RIC heeft een sterke signalerende functie en kan gedetineerden wijzen op het Digisterker-aanbod.

Promotie bij ander aanbod

- Benoem Digisterker-aanbod tijdens/na bijvoorbeeld de re-integratietrainingen 'Aan de bak', 'Mijn geld goed geregeld' en 'Werk en Inkomen'.
- Benoem Digisterker-aanbod tijdens/na de basis computervaardigheidencursussen 'Klik & Tik' en 'Digit'.

Promotie bij collega's

- Betrek verschillende afdelingen en medewerkers bij de werving. Vertel hun over je aanbod en vraag hun om gedetineerden naar je aanbod toe te leiden. Denk hierbij aan o.a. casemanagers, mentoren, collega's onderwijs/bibliotheek/RIC, stagiaires en vrijwilligers.

Promotie via gedetineerden

- De beste reclame komt van gedetineerden die Digisterker hebben gevolgd en hierover vertellen aan anderen.

Werving deelnemers

Motiveren gedetineerde

De motivatie aanwakkeren is een kwestie van ‘zaadjes zaaien’ en de kracht van de herhaling.

- Vertel over je aanbod op een **actueel moment**. Bijvoorbeeld: als iemand om hulp vraagt bij het regelen van zaken met de digitale overheid.
- Laat tijdens een hulpmoment het **voordeel** zien van kennis van de digitale overheid. Bijvoorbeeld dat informatie van de gedetineerde op één plek bij MijnOverheid staat. Dit is handig voor het moeten opzoeken van gegevens m.b.t. bankrekeningnummer regelen of CV opstellen.
- Vraag of iemand wil **leren om het zelf te kunnen** regelen.

En maak dan het leermoment **gezellig en laagdrempelig** voor zover mogelijk.

Digisterker & het trajectplan

Digisterker hoeft niet expliciet in het trajectplan te zijn opgenomen. Digitale vaardigheden zijn basisvaardigheden die altijd verder ontwikkeld kunnen worden, indien nodig en gewenst.

Het is echter verstandig om het werken aan digitale vaardigheden, zoals het volgen van onderdelen van Digisterker, op te nemen in het trajectplan. Dit kan de gedetineerde motiveren om ermee aan de slag te gaan, omdat het een concreet doel vormt in het detentie- en re-integratieplan. Bovendien kun je de voortgang van de gedetineerde ten aanzien van zijn re-integratiedoelen beter volgen.

Tip

- ✓ Bespreek de mogelijkheden met je casemanager.

Richting vrijlating

Stappenplan maken

Wanneer een gedetineerde richting vrijlating gaat, kun je samen waar mogelijk al voorbereidingen treffen. Stel een stappenplan op of gebruik een standaard checklist om belangrijke zaken te regelen: Zoals het wijzigen van het telefoonnummer bij DigiD, zodat de code per sms naar het juiste nummer wordt verstuurd.

Mobiele telefoon gebruiksklaar

Een andere mogelijkheid is om, indien mogelijk, de mobiele telefoon van de gedetineerde gebruiksklaar te maken met handige apps, zoals:

- DigiD app
- Berichtenbox-app
- Zorgverzekeringsapp
- 9292-app

Hoofdstukken of Werkboek Digisterker meegeven

Print de gewenste hoofdstukken van Digisterker uit en voeg ze toe aan de re-integratiemap die de gedetineerde mee naar huis neemt. Je kunt ook een werkboek van de Standaard- of Mijnversie van de cursus Digisterker meegeven. Op deze manier kan de gedetineerde alles nog eens nalezen.

Richting vrijlating

Inhoudsopgave

Inleiding

Ambassadeur

Digisterker
uitvoeren

Vorm van
het aanbod

Werving
deelname

Richting
vrijlating

Tot slot

Waar kan iemand na vrijlating terecht voor hulp en informatie bij overheidszaken?

Informatiepunt Digitale Overheid

Veel openbare bibliotheken beschikken over een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Hier kan iemand terecht met vragen over bijvoorbeeld DigiD, toeslagen, gemeentelijke regelingen of moeilijke brieven. Men krijgt informatie of wordt doorverwezen voor verdere hulp dichtbij huis. De hulp bij het IDO is gratis, ook als iemand geen lid is van de bibliotheek. Bekijk [waar u het Informatiepunt Digitale Overheid kunt vinden](#) of bekijk [de video](#) voor meer informatie.

(Digi)Taalhuis

Bijna elke gemeente heeft een (Digi)Taalhuis, vaak door de bibliotheek georganiseerd. Hier kan een gedetineerde werken aan basisvaardigheden als taal, digitale en rekenvaardigheden.

Bovendien zijn er meestal cursussen om meer digitaal vaardig te worden, waaronder 'Digisterker - Werken met de digitale overheid'.

Tot slot

Niet elke gedetineerde die deelneemt aan de cursus of workshop Digisterker ontwikkelt voldoende digitale vaardigheden om zelfstandig met digitale overheidszaken om te gaan.

Wat je graag wilt dat gedetineerden minimaal oppikken is:

- Dat ze zich bewust zijn dat er een digitale overheid is.
- Weten dat DigiD privé is ('DigiD is privé'): geef je sleutel tot je online gegevens niet zomaar aan iemand anders.
- Weten waar je buiten de gevangenis hulp kunt krijgen of verder kunt leren.
- Weten dat je een vertrouwenspersoon buiten de gevangenis kunt vinden, die je kan helpen met digitale zaken. De casemanager kan hierin begeleiden, bijvoorbeeld via vrijwilligersorganisaties.

Contactgegevens

Accountbeheerder DJI
(voor organisatorische vragen)
Landelijk team D&R DJI
projectdenr@dji.minjus.nl

Stichting Digisterker
(voor inhoudelijke vragen)
Chantal Venema
chantal.venema@digisterker.nl

Functioneel beheer DJI
(voor technische vragen)
functioneelbeheerdwj@dji.minjus.nl

Colofon

Dit informatieblad is een publicatie van: Landelijk team D&R DJI en Stichting Digisterker
© Landelijk team D&R DJI en Stichting Digisterker, oktober 2024

